

ÖZÜRLÜLER VAKFI

2011 KONGRE RAPORU

ÖZÜRLÜLER VAKFI KONGRE VE SOSYAL ETKİNLİKLERİ 2011

SONUÇ RAPORU

Özürlüler Vakfı Kongre ve Sosyal Etkinlikleri 2011, 2-3 Aralık 2011 tarihlerinde Kadir Has Üniversitesi Cibali Kampüsü'nde gerçekleştirildi.

2-3 Aralık 2011 tarihleri arasında Kadir Has Üniversitesi Cibali Kampüsü'nde gerçekleştirilen kongrede **“Yaşamak İçin Teknoloji”** teması ile gelişen teknolojinin hareket, eğitim, iletişim ve sağlık alanlarında özürlü kişilerin günlük yaşam aktivitelerini nasıl kolaylaştıracağı ve bu teknolojiye nasıl sahip olabilecekleriyle ilgili konulara yetkililer ve uzmanlarla yanıt arandı.

Kongre kapsamında on bir oturum gerçekleştirildi. Kongrede yirmi beş davetli konuşmacı konuşma yaptı. On sözel bildiri ve üç poster bildiri sunuldu. “Yaşamak için Teknoloji” (Teknolojik Gelişmeler ve Özürlülere Katkısı) başlığı altında gerçekleştirilen kongrede özürlülerin yaşam standardını değiştirecek ve geliştirecek birbirinden farklı alanlardaki teknolojik çalışmalara yer verildi ve uzmanlar yaptıkları çalışmaları aktardı. Kongre boyunca genel olarak aşağıdaki başlıklar çerçevesinde konular ele alındı.

- Eğitim için teknoloji
- Sağlık için teknoloji
- İletişim için teknoloji
- Hareket için teknoloji

Kongre de yapılan konuşmalar ve yapılan değerlendirmeler ışığında bilim kurumumuzun hazırladığı panellere göre sonuç bildirgesi aşağıdaki gibidir:

“Hareket için teknoloji” konulu birinci oturum İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölüm Başkanı Prof. Dr. Arzu Razak Özdiñler'in başkanlığında gerçekleşti. Konuşmacılar Doç. Dr. Ekin Akalan, Yard. Doç.Dr. Ela Tarakcı ve Yard. Doç.Dr. Özlem Yılmaz; özürlüler için tekerlekli sandalye yenilikleri, günlük yaşamı kolaylaştıran teknolojiler ve yürümeye yardımcı teknolojiler ile ilgili sunumlar yapıldı.

Bu sunumların sonuçlarına göre:

- Dünyada özürlüler için mobilite ve günlük yaşam aktivitelerine yönelik teknolojiler mevcut, ancak ülkemizde yasal düzenlemelerle ilgili sıkıntılar olduğu için özürlüler ihtiyaçlarına cevap verecek bu teknolojilere ulaşamamaktadır. Bununla ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması önemlilik arz etmektedir.

- Özürlünün ihtiyacı olan teknolojik araç ve gereçlerin kişilere uygunluğunu değerlendirecek kurallara ihtiyaç vardır. Teknolojik araçları üretenler, geliştirenler ve son kullanıcıların, yani özürlülerin interdisipliner çalışması ile ilgili eksikler mevcuttur. Bu eksikliğin giderilmesi için teknolojik aracı öneren hekimler, eğitimi veren fizyoterapistler, aracı üreten kişiler, özürlüler ve ailelerin birlikte karar vermesi önemli ve bu bağlantının kurularak interdisipliner bir şekilde işlemesi gereklidir.
- Özürlü kişinin yemek yeme, giyinme, tuvalet aktivitesini gerçekleştirme gibi günlük yaşamını sürdürebilmesi için ve bu aktiviteleri başkasının yardımına ihtiyaç duymadan yapabilmesi için araç ve gereçler geliştirilmektedir. Ancak ülkemizde bu teknolojilere lüks gözüyle bakılmakta ve basit bir ergonomik düzenleme ile başarılabilecek bağımsız aktivite özürlü tarafından gerçekleştirilememektedir. Ayrıca insanlarımızın bu düzenlemelerden ve nerede yapıldığından da haberleri olmamaktadır. Bu konuda hem özürlünün bilinçlendirilmesi hem de kendisi için dizayn edilecek bu aletlerin SGK tarafından karşılanması gerekmektedir.
- Tekerlekli sandalye kullanan özürlülerin, kullandıkları tekerlekli sandalyelerin kendilerine özel olması gereklidir. Bazı kuruluşlar tarafından dağıtılan tekerlekli sandalyeler kişi için uygun olmazsa yarardan çok zarar yaratabilmektedir. Özürlü kişilerin Fizyoterapistler tarafından değerlendirilmesi ve problemlerine yönelik uygun bir tekerlekli sandalyeye sahip olması gerekmektedir.
- Ayrıca kişi için uygunluğuna karar verilen tekerlekli sandalyelerin sosyal güvenlik kurumlarınca ödenmesi ve ihtiyaçlar doğrultusunda yenilenmesi gerekmektedir.
- Özürlüler için teknolojik araçları üretecek kişilerin ARGE (Araştırma Geliştirme) Projeleri geliştirmeleri ve bunun için uygun finansal desteği almaları özürlülerin bağımsızlığını arttırmada yeni araç gereç geliştirmek adına faydalı olacaktır. Ancak bu projelerin yurtdışındaki örnekleri kopyalamaktan farklı, kendi sosyal çevremizin şartlarına uygun olması üzerinde durulmalıdır.

“Hareket için Teknoloji” konulu ikinci oturum y. mimar Özlem Belir’in başkanlığında gerçekleşmiştir. Konuşmacılar; şehir planlamacısı Sayın Eser Atak, Almanya’da, “Herkes için Tasarım” hizmeti sunan bir şirkette danışmanlık yapan ve Muenster ve diğer farklı akademilerde öğretim görevlisi olarak ders veren, Coğrafya ve Peyzaj ekolojisi mezunu Dr. Kai Pagenkopf ve İstanbul Aydın Üniversitesi, Afet Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Yard. Doç. Dr. Kubilay Kaptan tarafından farklı disiplinlerden, özürlü bireyin erişilebilirliğini sağlamaya yönelik yapılan bilimsel çalışmalardan faydalanılması hedeflenmiştir.

Oturum sonuçları;

- Otomobilin kentlerde yaygınlaşmaya başladığı son yüz yıldır kent mekanının bu ulaşım aracının istemlerine göre biçimlendirilmekte ve “yaya hakları” bağlamında, trafiğin kent içinde hızlı ve kesintisiz akmasının sağlanması hedeflendiği için de yaya geçitlerinde, özellikle özürllü olmak üzere tüm insanlar için yaya hareketi sorunlu hale getirilmektedir.
- Planlamacıların, mimarların ve uygulamacıların, genellikle standartları bilmemekte, bilse de neyi niçin yaptığının farkında olmadığından hareketle, temel sorun bilgi eksikliğidir. Sorunları aşabilmek, “herkes için erişilebilirlik ve tasarım” kriterlerini uygulayabilmek için politik kararlılık, kullanıcı katılımı, eğitim ve bilgi yönetimi ve stratejik bir planlama gerektiği vurgulanmıştır.
- Özellikle toplumdaki, özürllü ve dezavantajlı grup olarak isimlendirdiğimiz kesim için deprem başta olmak üzere, sel ve su baskınları, büyük yangınlar, ulaşım kazaları gibi doğal afetler karşısında, yardım bilincinin ve gerekli yapısal düzenlemelerin gerekliliği tartışılmıştır.
- Erişilebilirliğin sağlanabilmesi için, yönetmelik ve kanun çıkarmaktan daha önemli konunun, politik kararlılık ve eğitim stratejisi gereği olduğu,
- Görme engellilerin yön bulma hareketlerinin incelenmesi gerekliliği,
- Toplu ulaşımlarda, görme engelliler için teknolojik çözümler geliştirilmesi gerekleri

konuları ön plana çıkmıştır.

Oturum başkanlığını Prof.Dr. Pervin Somer’in yaptığı Prof. Dr. Nevzat Alkan ve Doç. Dr. Ali Kemal Yıldız’ın konuşmacı olduğu klinik araştırmalara ayrılmış oturuma ilişkin değerlendirmeler şöyledir:

- Özürllü her türlü deney veya denemelerde yer alma olasılığı yüksek, incinebilir gruplar içinde, istismara açık olmaları nedeniyle bu konularda bilgilendirilmelidir.
- Oturumda klinik araştırmalar alanında mevcut mevzuat çerçevesinde özürllü ve/veya yakınları anlaşılabilir ifadelerle aydınlatılmış; ancak konunun üzerinde bilhassa durulması gerektiği ortaya çıkmıştır.
- Klinik araştırmalarda, yapılan deneyler ve katılan deneklerle ilgili olarak konunun Adli Tıp yönünü ve istismar boyutunu ele alınmıştır.
- Ceza hukukundaki normları katılımcıların anlayacağı sadelikle ele almış ve nelere dikkat edilmesi gereken hususları vurgulamıştır.
- Klinik araştırmalar konusunun ayrıca panel veya bilimsel toplantı kapsamında ele alınmasının gerektiği sonucu çıkmıştır.

İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Yard. Doç. Dr. Ela Tarakcı'nın moderatörlüğünde gerçekleşen oturumda, konuşmacılar Doç. Dr. Salih Angın ve Yard. Doç. Dr. Şule Badıllı Demirbaş Robotik Rehabilitasyon ile ilgili konuşmalar yaptı. Oturumda;

- Yurtdışında, rehabilitasyon çalışmalarında kullanılmak amacıyla geliştirilen çok çeşitli robotlar mevcut olduğu, ülkemizde ise araştırmaları yürüten merkezlerin sınırlı sayıda olduğu ve bu sayının artırılması gerektiği bildirildi.
- Geliştirilmiş olan rehabilitasyon robotlarının özürülüler tarafından mucize olarak görüldüğü, ancak bu robotların rehabilitasyonda yardımcı görevler üstelendiği belirtildi.
- Ülkemizde yürüme güçlüğü çeken özürülülere yardımcı olmak amacıyla robotik yürüme sistemleri, kol ve parmaklardaki fonksiyon kayıplarını geliştirme amaçlı üst ekstremite robotları tanıtıldı. Ancak bu sistemlerin oldukça pahalı olduğu ve ülkemizde bu sistemlerden az sayıda özürülünün yararlanabildiği belirtildi.
- Uzun kaybı olan hastalar için son teknolojik protezler anlatıldı. Bu protezlerin ülkemizde de kullanımının yaygınlaşmasının özürülülerin daha fonksiyonel olmasını sağlayabileceği tartışıldı.

Kongrede ayrıca diğer oturumlarda istihdam konusunda;

- Özürülülerin istihdamı konusunda özel sektöre önemli görevler düştüğü, özel sektörün özürülü istihdamı konusunda çalışmalarını artırması gerektiği,
- Özürülülerin istihdamının bir sosyal sorumluluk projesi olarak görülmemesi gerektiği,
- Özürülü bireylerin özel sektörde istihdamında iş alanlarının geliştirilmesi gerektiği,
- Özürülülerin farklı özelliklerinin geliştirilerek özel sektörde farklı istihdam olanaklarının yurtdışı örneklerden faydalanarak ülke koşullarına uygun biçimde oluşturulması gerektiği ortaya çıkmıştır.

ULUSLARARASI KATILIMLI 6. ÖZÜRLÜLER KONGRE VE SOSYAL ETKİNLİKLERİ

KONGRE DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ KONUŞMALARİ

Doç.Dr. Fulya İlçin GÖNENÇ

Uluslararası Katılımlı 6. Özürlüler Kongre ve Sosyal Etkinlikleri'ni iki gün (2-3 Aralık 2011) içinde "Yaşamak için Teknoloji" başlığı altında düzenledik.

Kongrede serbest bildirilerin de yer aldığı oturumlarda, sunulan otuzbeş bildiri ile önemli konular ele alındı ve dinleyiciler ile birlikte değerlendirildi. Konuşmacı olarak kamu ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri, mühendisler, mimarlar, fizyoterapistler, çeşitli disiplinlerden öğretim üyeleri, hukukçular farklı konulardaki çalışmalarını, görüşlerini ve deneyimlerini bizlerle paylaştılar.

Kongrenin başarılı ve devam eden yapıcı sonuçlarını zaman içinde almaya devam edeceğiz, bununla birlikte ben şu anda dahi kongrenin başarılı geçtiğini belirtebileceğimizi düşünüyorum.

Böyle düşünmemin başlıca nedenlerini sizlerle paylaşmak isterim:

- Özürlülük çok geniş ve disiplinlerarası çalışmayı gerektiren bir konu olarak, bu tür çalışmalar için en uygun alanlardandır. Biz burada bu çeşitliliği ve paylaşımı sağladık, üzerine önemli yapılar inşa edeceğimiz temeller attık,
- Hepimizin yaşamını kolaylaştıran teknolojinin özürlüler için çoğu kez bir zorunluluk olduğundan hareketle özürlülerin teknolojiye erişimi, kendisine en uygun teknolojik olanaklardan yararlanabilmesinin önemi, bu konuda mevcut sorunlar ve çözüm önerilerini ortaya koyduk,
- Kongre boyunca her durumda ve konuda kendilerini ifade etme, sorunlarını dile getirip tartışabilme olanağı sağlanan özürlülerin katılımı olmaksızın, özürlülüğe ilişkin hiç bir sorunun gereği gibi çözülemeyeceğini, hiç bir çözümün gerçekçi olamayacağını bir kez daha gördük,
- Özürlüler bakımından erişebilirlik ve istihdam sorununun artık ertelenemez temel sorunlar olduğunu, bu konuda mevcut ya da gerekli yasal düzenlemelerin ve vaadedilenlerin takipçisi olduğumuzu ifade ettik,
- Özürlülerin siyasetin bir aracı değil, hak ve sorumluluklarının bilincinde olan, toplumla bütünleşme mücadelesinde kararlılığını ortaya koyan bireyler olduğunu bir kez daha vurguladık. Bizler, özürlülerin hesap sorma, denetleme, demokratik haklarını bilme ve kullanma konusunda yalnız olmadıklarını içtenlikle dile getirdik,

Yapılan sunumlar sırasında söz edilen yeni teknolojiler ve bunların kullanım olanakları bizleri sevindirirken, deprem acil eylem planlarında özürllürlere ilişkin düzenlemelerin, kent planlama – ulaşılabilirlik, istihdam sorununun, özürllülük ve klinik araştırmalar ilişkisinin, özürllünün istismarı gibi pek çok önemli konunun ayrıca ele alınması gerektiğini gördük. Konuşmaları dinlerken zaman zaman umutlandık, zaman zaman uygulandık, doğru bildiğimiz yanlışlar ve yanlış bildiğimiz doğruılara tanık olduk ancak hiçbir an ümitsizliğe kapılmadan çalışma kararı aldık.

Burada iki gün boyunca konuşulan, tartışılan konular ve çıkardığımız sonuçlar önemliydi. Ancak ortaya çıkan en önemli sonuç, doğru hedeflerin belirlenmesi ve hiçbir nedenle, hiçbir zaman bu hedeflerden vazgeçilmemesi gerektiğidir. Unutmayalım ki, bir toplumun yaşam kalitesini en zayıf üyelerinin yaşam kalitesiyle ölçmek gerekir. Toplumun etik standartı ve refah ölçütü özürllü yurttaşlarının yaşam kalitesidir. Özürllü haklarının sorun edinilmesi temel etik değerlendenden biri olduğu kadar, toplumun her bireyi için bir görevdir.

Bugün burada, Özürllüler Vakfı'nın bu ve bu gibi etkinlikler ile fırsat yarattığı çok disiplinli çalışma ve tartışma ortamının önemli işbirlikleri ve çözüm önerileri ortaya çıkarttığını görüyoruz. Hiç şüphesiz bu etkinlikte yer alan (katılımcı, konuşmacı, dinleyici, sponsor...) herkes üzerine düşeni gerçekleştirme konusunda farklı bir motivasyon ve kararlılıkla buradan ayrılıyor.

Dün sabah burada, Engellenemeyenler Dans ve Ritim Grubu'nun gösterisi ile güne başladık. Sabır, ilgi, destek, çalışma ve sevgi ile neler başarılabilceğine tanık olduk. Bu engellenemeyen ritmin hepimizin gönüllerinde kalıcı olmasını diliyorum.

Ben, üyesi olduğum bilim kurulu adına Kongrenin düzenlenmesinde tüm emeği geçenlere, herhangi bir şekilde bu etkinliğe dahil olan herkese birkez daha teşekkür ederim.

KONGRE DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ KONUŞMASI

Uzm. Fzt. Devrim TARAKCI

Öncelikli olarak kapanış konuşmasını bana verdiğiniz için sizlere çok teşekkür ederim. Başarılı ve amaca uygun bir kongre olduğu kanısındayım.

Kongre tekerlekli sandalye yenilikleri ve gelecekte planlanan yeniliklerle başladı. Bir an sanki bunları hayal gibi düşündüm. Ardından evde özürlü bireylerin günlük yaşam adaptasyonlarını sağlayarak evde ne kadar bağımsız olabileceklerini gördüm. Sanki yürümek bu kadar kolay olacak gelecekte diye düşündük bir an.

Sonrasında mimar Özlem Belir başkanlığında yapılan oturumda; aslında üst geçitlerin bizi de engelli kıldığını ve depremlerde ölen insanların aslında insanlarca yapılan yanlış uygulamalar nedeni ile yıkıldığını, depremlerde engellilerle ilgili projelerin olduğunu açıkladı. Rahat bir nefes aldık. Sonrasında Dr. Kai Pagenkopf konuşmasına başladığında ülkemizle Almanya arasında çok farklar olacağını düşünmeye başladım ki; Dr. Pagenkopf aslında durumun eskiden bizimle aynı olduğunu sadece zengin ve yaşlı nüfusun talebi üzerine yeni yeni değişiklik olduğunu söyledi. Acaba moral mi vermek istedi yoksa gerçek miydi.?

Kongre devamında yaptığımız klinik araştırmaların hangisinin deney-deneme olduğunu, yeni alternatif tedavi teknikleriyle uygulama yapan umut simsarlarına da hukuki açıdan bir şeyler yapılabileceğini öğrendim. Kendim ve hastalarım adına çok sevindim. Her şey etik kurallara uymalıydı.

Kongremizin ikinci günü ülkemizde de hem istihdam hem de teknolojiye yönelik çok ciddi projelerin çıktığını ve bunların yakın zamanda hayata geçtiğini duyunca çok sevindim. Ardından bir an telaşlandım. Konu robotik rehabilitasyondur. Acaba benim görevimi robotlar mı yapacaktı? Ama öyle değilmiş teknoloji fizyoterapi programında ve egzersiz yapmada da kullanılacakmış.

Sonrasında hukuki açıdan hastalarımızın ne kadar çok hakları varmış da benim haberim yokmuş diye düşündüm. Ama bu kongrede şunu öğrendim;

‘Engellilerin rehabilitasyon ekibi çok genişmiş ve Özürlüler Vakfı da bu ekibi bir araya toplamış . Artık yapacak çok şey var demektir. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.